20.10.2023

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Maatalousneuvos Esa Hiiva
Maa- ja metsätalousministeriö

Vastaus eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa 17.10.2023 esitettyyn kysymykseen lintuinfluenssan vuoksi turkistarhaukselle maksettavista korvauksista (mom. 30.20.20 Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta)

Viranomaisten lopettamien eläinten käypä arvo korvataan täysimääräisesti. Vastaava korvaus maksetaan kaikista kotieläimistä, jotka viranomainen määrää lopetettavaksi eläintautilain nojalla. Tällaisia lopetusmääräyksiä annetaan tiettyyn tautiluokkaan nimettyjen eläintautien esiintyessä, eli a-c luokan eläintaudit (luokitus tulee EU lainsäädännöstä) ja muut torjuttavat eläintaudit (kansallinen tautiluokitus, tähän kuuluu turkiseläinten korkeapatogeeninen lintuinfluenssa). Eläintauti voidaan myös nimetä eläintautilain nojalla valvottavaksi eläintaudiksi. Tärkein tässä luokassa oleva eläintauti on salmonellatartunta naudoissa, sioissa, kanoissa ja kalkkunoissa. Valvottavien eläintautien kohdalla viranomainen ei aina määrää eläimiä lopetettaviksi, vaan eläintaudin hävittäminen on eläinten omistajien vastuulla. Tietyissä tapauksissa viranomainen voi määrätä eläimiä lopetettaviksi taudin hävittämiseksi eläimen omistajan hakemuksesta, tällöin korvaus on enintään kolme neljäsosaa eläimen käyvästä arvosta. Salmonellatartuntojen hävittäminen on pitkään perustunut jalostusportaan ottamiin ryhmäetuvakuutuksiin, mutta vakuutusyhtiöt ovat nyt vetäytymässä tästä ja tilalle täytyy luoda toisenlainen ratkaisu. Ylipäätään vakuutusyhtiöiden kiinnostus tarjota vakuutuksia tarttuvien eläintautien varalta on laimeaa, ja tämä koskee myös muita Euroopan maita. Useimmissa maissa valtio maksaa korvaukset eläinten omistajille lopetettujen eläinten käyvästä arvosta. Joissakin maissa korvaukset maksetaan valtion perustamasta rahastosta, johon kerätään veroluontoisia maksuja eläinten omistajilta.

Vuoden 2023 varsinaisen talousarvion määrärahasta on 20.10.2023 mennessä maksettu 120 000 euroa raatojen hävittämisestä. Arvio loppuvuoden kuluista raatojen hävittämisestä ja eläinten lopetustyöstä on 1,4 miljoonaa euroa. Arvio eläinten omistajille maksettavista korvauksista on 9,1 miljoonaa euroa. Korvaushakemusten käsittely on vielä kesken. Lopetusmääräyksiä on annettu 32 turkistarhalle, joista eläinten lopetukset on saatu päätökseen 22 tarhassa. Arviosta puuttuvat tiedot niistä tarhoista, joiden osalta lopetukset ovat kesken tai joilta ei ole saatu korvaushakemusta.